

Ideologiska skillnader mellan nationella och transnationella partier

En kvalitativ studie över hur Moderaterna och Kristdemokraterna skiljer sig från Europeiska folkpartiet

Abstract

This study concerns the ways the two Swedish national parties the Moderates and the Christian Democrats differ from the European People's Party, which is the transnational party they belong to in the European Union. The parties' election manifestos from the European Parliament election of 2014 are compared using a qualitative text analysis and related to earlier research and theories within the field. The results show that the national parties overall conform to the European party, and the only question where they explicitly disagree is concerning the euro. However, the national parties also seem to want to go further than the European party regarding, for example, combating climate change and accepting refugees, but it's difficult to say for certain because of the short length and lack of details in the manifesto of the European party. This means it's difficult for the voters to know how much influence the national parties will be able to have in the European Parliament, since it's unclear to what extent they will be supported by their European party.

Nyckelord: EU, europeiska partier, Europeiska folkpartiet, Kristdemokraterna, Moderaterna

Antal ord: 9544

Innehållsförteckning

1	Problemformulering	1
2	Tidigare forskning och teori	3
2.1	Sammanfattning	5
3	Syfte och frågeställning	6
4	Metod	7
5	Material	9
6	Analys	11
6.1	Europeisk integration i allmänhet	11
6.2	Ekonomisk politik i allmänhet	13
6.2.1	Euron	14
6.2.2	Frihandel.....	14
6.3	Miljö och djur.....	15
6.4	Fri rörlighet för personer	16
6.5	Invandring	17
6.6	Kriminalitet	18
6.7	Utrikespolitik, säkerhetspolitik och bistånd	19
6.8	Sammanfattning	20
7	Slutsatser	22
8	Förslag till vidare forskning	23
9	Referenser	24

1 Problemformulering

I valet till Europaparlamentet röstar väljarna i EU på nationella partier (Lefkofridi & Katsanidou 2014, s. 110). De nationella partierna tillhör dock transnationella organisationer i form av politiska grupper och europeiska partier. Dessa organisationer består av ett flertal partier som har liknande ideologi från länder i hela EU. De politiska grupperna är de som partierna sitter med i Europaparlamentet, och dessa är i sin tur mer eller mindre knutna till europeiska partier. Dessa europeiska partier har tagit fram politiska manifest för sin gemensamma politik (Klüver & Rodon 2013, s. 629–630). Detta innebär med andra ord att exempelvis en svensk ledamot i Europaparlamentet från Moderaterna representerar två partier – dels Moderaterna, dels Europeiska folkpartiet. I teoretiska ordalag rör det sig således om att den moderata ledamoten är en agent med två principaler (Hix 2002, s. 688). Kan ledamoten representera båda partierna på samma gång? Detta skulle förutsätta att partiernas politik är identisk, vilket sannolikt inte är fallet utifrån hur koalitioner tenderar att fungera, se nedan. Denna uppsats undersöker om det finns skillnader mellan de europeiska partiernas politik och de nationella partiernas politik och hur dessa skillnader i så fall yttrar sig, då detta skulle påverka representativiteten. Mer specifikt är det skillnaderna mellan Europeiska folkpartiet och Moderaterna respektive Kristdemokraterna som studeras.

Att det finns skillnader mellan de nationella partiernas politik och deras respektive europeiska parti är i sig inte oväntat. Även om de europeiska partierna bildats av nationella partier från samma partifamiljer, exempelvis socialdemokrater eller kristdemokrater, så finns det likväl skillnader inom dessa partifamiljer till följd av olika nationella traditioner eller olika partisystem (Attinà 1990, s. 560). De nationella partier som går ihop i ett europeiskt parti kan jämföras med partier som bildar koalitioner på nationell nivå och utformar en gemensam politik för sin koalition (Klüver & Rodon 2013, s. 635). Även de enskilda nationella partiernas politik kan ses som en kompromiss mellan partimedlemmarnas olika åsikter. Efter att parterna förhandlat fram en gemensam politik är det naturligt att kompromisser har skett. I alla dessa fall har de olika aktörerna gått samman då de haft vissa gemensamma grundläggande värderingar, men då de inte har samma ståndpunkter i alla frågor kommer kompromisser att behöva ske.

Med detta sagt finns det dock ett par skäl som gör det angeläget att studera kompromisserna som skett inom just de europeiska partierna:

Påverkan på representativiteten. Det kan ses som problematiskt att väljarna i Europaparlamentsvalet röstat på sina nationella partier, men väl i Europaparlamentet röstar ledamöterna ofta i enlighet med den politiska grupp deras europeiska parti tillhör. Ledamöterna blir föremål för en partidisciplin inte

bara från sitt nationella parti, utan även från det europeiska partiet – de nationella partierna är med andra ord inte fria att rösta utefter sina egna övertygelser, utan behöver också rösta i enlighet med det europeiska partiets politik (Hix & Høyland 2011, s. 143). Om väljarna då inte har kännedom om det europeiska partiets politik när de lägger sin röst på ett nationellt parti – och om det finns betydande skillnader mellan nationellt och europeiskt parti – kan representativiteten i Europaparlamentet ifrågasättas, då väljarna röstat på ledamöter som till viss del representerar ett annat parti än vad de röstat på (Lefkofridi & Katsanidou 2014, s. 109). Det har tidigare konstaterats att de som röstar i Europaparlamentsvalet inte har någon stor kännedom om vilken politik som det europeiska parti som de indirekt röstar på står för (Hix & Lord 1997, s. 15, 169, 210). Väljarna röstar istället främst baserat på den politik som de nationella partierna representerar, framförallt då Europaparlamentsvalet tenderar att fokusera på nationella frågor och ses som ett andra rangens val i relation till riksdagsvalet (Hix & Høyland 2011, s. 147, 152; Reif & Schmitt 1980). Även om en väljares nationella parti tycks representera dennes åsikter väl kan denna representativitet minska när partiet sitter i Europaparlamentet och går med i ett europeiskt parti (Lefkofridi & Katsanidou 2014, s. 111–112).

Generell utomvetenskaplig relevans. Ökad betydelse av EU:s transnationella partier har lyfts som ett sätt att tackla det legitimitetsproblem som brukar benämnas EU:s demokratiska underskott (Bressanelli 2013, s. 654; Hix, Kreppel & Noury 2003, s. 310; Peshenkov & Zhukovskiy 2016, s. 108), inte bara av forskare utan även av exempelvis Frankrikes president Emmanuel Macron (Chrisafis & Rankin 2017), och det är därmed relevant att studera just de europeiska partierna och vad deras ökade makt skulle kunna innebära för samhället i stort – det som benämns utomvetenskaplig relevans (Teorell & Svensson 2007, s. 18–19). Det är även så att de europeiska partierna redan idag har möjlighet att påverka väldigt viktiga EU-beslut, och även om denna påverkan skulle vara liten i relation till andra aktörer kan den leda till stora konsekvenser för många människor (Van Hecke 2010, s. 407).

Generell inomvetenskaplig relevans. Det är främst nu på senare tid som studier om de europeiska partierna har börjat göras och det har tidigare lyfts som ett eftersatt forskningsområde (Kaeding & Switek 2016; Van Hecke 2010, s. 396). I egenskap av att vara transnationella partier blir det också relevant att studera de europeiska partiernas kompromisser i relation till de gängse teorierna kring koalitionsbildning, som skapats utifrån nationella partier.

Härnäst kommer jag presentera den tidigare forskning som gjorts inom det område som jag redogjort för ovan, därefter följer en precisering av denna uppsats syfte och frågeställning. Efter detta presenteras den vetenskapliga metod som jag använt för att analysera frågan och ett kapitel om det material som analyserats. Till sist kommer själva analysen, slutsatser som kan dras av denna och förslag till vidare forskning i området.

2 Tidigare forskning och teori

I detta kapitel presenteras tidigare forskning om europeiska partier och de politiska grupperna i Europaparlamentet. I just detta kapitel används termerna som synonymer, om inget annat anges. Min uppsats handlar enbart om de europeiska partierna, men i forskningen har de ofta blandats samman med de politiska grupperna då de båda organisationsformerna representerar i princip samma politik och därmed kan fylla samma analytiska funktion (exempelvis Bressanelli 2013, s. 660; Hix, Kreppel & Noury 2003, s. 311).

Det har visat sig att de flesta europeiska partier – däribland Europeiska folkpartiet, Europeiska socialdemokraters parti och Alliansen liberaler och demokrater för Europa – är mer positiva till EU än de nationella partier som ingår i dessa europeiska partier. Detta antas bero på att de europeiska partierna har ett egenintresse av att EU:s makt ska öka. Samtidigt tyder resultaten från samma undersökning på att de europeiska partierna är mer skeptiska till EU än många av de som röstat på de nationella partierna. På skalan över europeisk integration befinner sig således de europeiska partierna mittemellan de nationella partiernas skepsis och deras väljares positiva inställning. Utifrån denna dimension tycks således de europeiska partierna vara bättre representanter för väljarnas åsikter än de nationella partierna (Lefkofridi & Katsanidou 2014, s. 117). Även i höger-vänster-frågor visade sig de europeiska partierna stå relativt nära väljarna och de bedömdes därför vara bra representanter för väljarnas åsikter (Lefkofridi & Katsanidou 2014, s. 127).

Ovanstående studie, baserad på data från år 2009, visade att Moderaterna som parti står till vänster om Europeiska folkpartiet, men att Moderaternas väljare står till höger om Europeiska folkpartiet. Kristdemokraterna – både partiet och dess väljare – befann sig betydligt närmare Europeiska folkpartiet på en höger-vänster-skala, även om det nationella partiet var något till vänster om det europeiska partiet. När det gäller europeisk integration var Moderaterna som parti och deras väljare betydligt närmre Europeiska folkpartiet än i höger-vänster-frågor, om än något mer EU-positiva. Kristdemokraterna var som parti något mer EU-skeptiska än Europeiska folkpartiet, men Kristdemokraternas väljare var mer EU-positiva (Lefkofridi & Katsanidou 2014, s. 118–119). Resultatet av denna studie talar alltså mot att EU är elitprojekt utan förankring i opinionen.

Det har visats att skillnaderna mellan nationella partiers manifest och deras europeiska partiers manifest är beroende av hur många mandat det nationella partiet har i Europaparlamentet (Klüver & Rodon 2013, s. 645–646). Det är med andra ord så att de nationella partier som har få mandat i Europaparlamentet får mindre inflytande i utformandet av det europeiska partiets manifest och dessa nationella partiers manifest skiljer sig därför mer från det europeiska partiets manifest. På motsvarande sätt får de nationella partier med fler mandat i

Europaparlamentet större inflytande i utformandet av det europeiska partiets manifest och de stora nationella partiernas politik stämmer därför mer överens med sina europeiska partier. Detta beror på att ju fler mandat ett parti har i Europaparlamentet desto större makt har partiet i parlamentets omröstningar, och det nationella partiet med många mandat kan då hänvisa till denna makt när det europeiska partiets manifest tas fram (Klüver & Rodon 2013, s. 636–637). Detta har relaterats till Gamsons lag om koalitioner, som handlar om att ett parti i en koalition begär en vinst av koalitionen som står i proportion till de resurser som partiet bidrar med (Gamson 1961, s. 376; Klüver & Rodon 2013, s. 635).

När det gäller trender så har de politiska grupperna blivit mer och mer internt homogena i sitt röstande, det vill säga ledamöterna röstar mer enhetligt. Detta har dock inte berott på att de nationella partier som ingår i grupperna blivit mer lika varandra i sin politik – snarare tvärtom i takt med utvidgningen av EU – utan handlar istället om ökad partidisciplin från de politiska grupperna, vilket skett på bekostnad av den nationella partidisciplinen. De nationella partierna har stor makt när det gäller att utse vilka som kandiderar till Europaparlamentet men de utnyttjar sällan denna makt till att förmå sina ledamöter att följa den nationella partilinjen, antingen för att Europaparlamentets frågor inte ses som tillräckligt viktiga eller för att de inte vill riskera att missgynnas av den politiska gruppen när det gäller exempelvis tillsättning av kommittéplatser i Europaparlamentet (Hix & Høyland 2011, s. 143–144; Hix & Noury 2009).

Det råder delade meningar om de europeiska partierna är mest internt homogena när det gäller höger–vänster-frågor eller frågor om europeisk integration. Några studier har visat att de är relativt homogena internt när det gäller höger–vänster-frågor, men mer heterogena när det gäller frågor om europeisk integration (Hix & Høyland 2011, s. 139–140, 144). En anledning till detta kan vara att det främst är ledamöterna i Europaparlamentet – snarare än Kommissionen och Rådet – som påverkas av de europeiska partierna (Hix & Høyland 2011, s. 142–143), och att Europaparlamentet främst beslutar om höger–vänster-frågor medan frågor om europeisk integration beslutas av Rådet. En annan anledning kan vara att de nationella partierna är mer vana att konkurrera på höger–vänster-skalan och har bildats ur denna konflikt (Bressanelli 2013, s. 657). En studie framhöll dock att de nationella partierna som ingår i de europeiska partierna inte bara skiljer sig åt i frågor om höger–vänster och europeisk integration, utan att det finns många fler dimensioner (Aspinwall 2002, s. 74). En senare studie visade till och med att partierna inte är mer internt homogena när det gäller höger–vänster-frågor än frågor om europeisk integration (Bressanelli 2013, s. 662). För att ställa den interna homogeniteten i relation till något kan det nämnas att de europeiska partierna är mindre internt homogena än partierna i nationella parlament i Europa men mer internt homogena än partierna i USA:s kongress (Hix, Kreppel & Noury 2003, s. 317–318).

När det gäller frågan om vilka europeiska partier som är mest homogena råder det även där delade meningar. En studie har visat att de europeiska partierna till vänster är något mer homogena än de till höger (Aspinwall 2002, s. 74). Detta tros bero på att de nationella partier som ingår i de europeiska högerpartierna kommer från olika partifamiljer och olika traditioner, till skillnad från vänsterpartierna

(Marquand 1978, s. 444; Bressanelli 2013, s. 658). Äldre studier över röster har dock visat att det tvärtom var Europeiska folkpartiet som var mest homogent och det socialistiska partiet var minst homogent (Attin 1990, s. 575).

En anledning till de olika resultaten kan vara att olika material har använts. Det har nämligen framhållits att resultaten av studier som undersöker homogeniteten inom partierna kan skilja sig åt beroende på om man studerar röstbeteende eller manifest (Aspinwall 2002, s. 77). Det finns därmed anledning att vara lite försiktig med att jämföra olika typer av studier inom detta område.

2.1 Sammanfattning

Följande r huvuddragen från den tidigare forskningen och vilka förväntade resultat denna forskning leder till för min uppsats. Anledningen till att detta valts som teoretiskt ramverk är att det är samtida forskning som berör de europeiska partierna på ett sätt som är relevant för min frågeställning.

Den generella slutsatsen hos Lefkofridi & Katsanidou (2014) var att de europeiska partierna var mer positiva till europeisk integration än de nationella partierna, och Europeiska folkpartiet br därmed kunna vara mer positivt till europeisk integration n både Moderaterna och Kristdemokraterna. När det gäller dessa specifika partier tydde dock datan hos Lefkofridi & Katsanidou på följande:

- Moderaterna står till vänster om Europeiska folkpartiet
- Moderaterna r något mer positiva till europeisk integration n Europeiska folkpartiet.
- Kristdemokraterna står något till vänster om Europeiska folkpartiet
- Kristdemokraterna r något mer skeptiska till europeisk integration n Europeiska folkpartiet.

Utifrån Klver & Rodon (2013) br det finnas relativt tydliga skillnader mellan de svenska partiernas manifest och Europeiska folkpartiets manifest, då de svenska partierna har få mandat i Europaparlamentet och därmed utgör en liten del av det europeiska partiets totala mandat. Moderaterna hade under den aktuella mandatperioden fler mandat n Kristdemokraterna – fyra jämfört med ett (Europaparlamentet 1) – och det kan därmed tänkas vara så att Kristdemokraterna skiljer sig mer från Europeiska folkpartiet n Moderaterna. Samtidigt hade Moderaterna likväl så pass få mandat att det r osäkert om det bör kunna leda till större inflytande i praktiken.

Utifrån Aspinwall (2002), Bressanelli (2013) och Hix & Høyland (2011) r det oklart på vilka frågor det är mest sannolikt att partierna kommer skilja sig, då dessa studier alla har pekat på olika resultat.

Min avsikt är att bygga vidare på ovanstående forskning genom denna uppsats och jag kommer i slutet av analysen att anknyta mina resultat till ovanstående. Jag kommer i följande kapitel presentera uppsatsens syfte och frågeställning.

3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka på vilket sätt – om något – svenska partiers politik skiljer sig från de europeiska partier som de tillhör på EU-nivå.

Mer specifikt lyder frågeställningen: ”Hur ser de ideologiska skillnaderna ut mellan svenska nationella partier och deras respektive europeiska parti som de tillhör på EU-nivå?”. Det handlar om att jämföra två svenska partier – Moderaterna och Kristdemokraterna – med det europeiska parti som de tillhör – Europeiska folkpartiet – för att på så sätt se hur de nationella partierna skiljer sig från det europeiska partiet.

Som jag redogjorde för i föregående kapitel finns det förvisso forskning kring hur dessa skillnader ser ut för de europeiska partierna, men denna är främst fokuserad på hur de röstat i Europaparlamentet (exempelvis Attin 1990, Hix & Noury 2009). Jag kommer istället fokusera på de manifest som partierna tagit fram, då det r denna politik som presenteras till väljarna. Viss sådan forskning har gjorts kring skillnader baserade på manifesten (exempelvis Aspinwall 2002, Bressanelli 2013), men denna har använt en kvantitativ metod och inte gett någon särskilt utförlig beskrivning kring hur skillnaderna yttrar sig. Aspinwalls studie var dessutom baserad på maskinversatta manifest, och det togs upp att manifesten som hade översatts från svenska var bland de mest svrversatta (Aspinwall 2002, s. 78). Jag kommer därför göra en kvalitativ analys av innehållet i svenska partiers manifest, då detta kan ge en mer konkret bild av hur dessa skillnader faktiskt ser ut. Vidare har ingen studie analyserat skillnaderna vid det senaste valet till Europaparlamentet 2014, vilket jag kommer göra.

När syftet nu presenterats kommer jag gå vidare med att i följande kapitel presentera den metod som jag använt för att genomföra analysen.

4 Metod

En kvalitativ textanalys kommer att göras för att jämföra partiernas manifest. De svenska partiernas manifest kommer att jämföras med manifestet från deras europeiska parti. Det rör sig om en systematiserande snarare än kritiskt granskande textanalys (Esaiasson m.fl. 2012, s. 211). Då det rör sig om förhållandevis få manifest som kommer att analyseras görs en kvalitativ, snarare än en kvantitativ, textanalys. Det innebär att relativt mycket tid kan läggas på att analysera varje manifest, jämfört med en studie med många fall där man behöver förenkla materialet genom att kvantifiera (Teorell & Svensson 2007, s. 80, 266–267). Analysen belyser hur nära partierna stod varandra vid det senaste valet till Europaparlamentet 2014, det är med andra ord en tvärsnittundersökning (Teorell & Svensson 2007, s. 81). Positivt i sammanhanget är att avståndet mellan text och uttolkare, det vill säga mellan manifesten och mig, är relativt litet då manifesten kommer från det senaste Europaparlamentsvalet och jag lever i Sverige (Esaiasson m.fl. 2012, s. 222).

De politiska frågor och övergripande områden som berörs i partiernas manifest utgör variabler, och ställningstagandena i frågorna blir då variabelvärden. De svenska partiernas ställningstaganden i dessa frågor jämförs sedan med det europeiska partiets ställningstaganden för att se om de skiljer sig helt eller delvis (Esaiasson m.fl. 2012, s. 215; Teorell & Svensson 2007, s. 24–26). Överlag fokuserar analysen på både manifesta och latent budskap, det vill säga både det som går att läsa uttryckligen i manifesten och det som kan uppfattas mellan raderna (Esaiasson m.fl. 2012, s. 221). Det är inte möjligt att göra en fullgod analys utan att inkludera det latent då manifesten inte alltid tar upp samma politiska frågor – det bör nämligen kunna förutsättas att de frågor partiet ser som viktiga tas upp och att avsaknaden av vissa frågor kan tyda på en skillnad.

De preciserade frågor som Esaiasson m.fl. menar utgör byggstenarna i analysredskapet (Esaiasson m.fl. 2012, s. 215–216) består av frågan ”Stämmer denna ståndpunkt hos det europeiska partiet överens med ståndpunkterna hos det svenska partiet?” för varje fråga som det europeiska partiets manifest tar upp. I en sådan analys kan de möjliga svaren på frågorna bestämmas på förhand eller så kan man låta det vara öppet och låta innehållet i texten styra svaret (Esaiasson m.fl. 2012, s. 217). Hög precision i analys-schemat, genom exempelvis fördefinierade svar, leder till hög reliabilitet då förekomsten av osystematiska mätfel minskar, men detta tenderar att ske på bekostnad av validiteten då analys-schemat blir trubbigt och inte kan situationsanpassas för att minska systematiska mätfel (Teorell & Svensson 2007, s. 268–270). Då frågan jag ställer texten är en ja/delvis/nej-fråga skulle man kunna se detta som fördefinierade svar. Svaret är dock inte alltid så enkelt och texten i analysen kan därmed ibland få en mer argumenterande karaktär, vilket ökar validiteten, men i slutändan ges

ja/delvis/nej-svar för att öka överblickbarheten och jämförbarheten. Då min frågeställning handlar om att se om de nationella partiernas politik stämmer överens med de europeiska partierna är det relativt naturligt att fördefiniera svaren till i grunden ja/delvis/nej.

För att öka analysens transparens och därmed intersubjektiviteten kommer jag styrka mina tolkningar med referat, citat och argumenterande slutsatser. Detta kan ses som extra viktigt när en kvalitativ textanalys görs då det inte finns siffror att hänvisa till som i en kvantitativ analys (Esaiasson m.fl. 2012, s. 224–225).

Då partiernas manifest är disponerade på lite olika sätt har jag själv identifierat de övergripande frågorna som berörs i manifesten och låtit dessa frågor utgöra kategorier. Samma kategorier har använts för både Moderaterna och Kristdemokraterna för att öka jämförbarheten mellan dem och se om de skiljer sig från Europeiska folkpartiet på samma frågor. Rent konkret så lästes alla manifest först igenom, sedan skapades kategorier över de frågor som var gemensamma i alla tre partiers manifest och innehållet sorterades in i dessa kategorier. Kategorierna kommer presenteras i analysen i kapitel 6. Där kommer jag ge ett kort referat av vad som framkom i manifesten under respektive kategori och huruvida det fanns meningsskiljaktigheter mellan partierna. Detta kommer styrkas med citat från manifesten. Av utrymmesskäl kan dock inte citat tas med för att styrka allt som framkom vid analysen, utan detta är en ständig avvägning mellan att styrka sina resultat och att hålla texten så kort och koncis som möjligt (Teorell & Svensson 2007, s. 24, 98).

Härnäst kommer jag förklara vilket material jag använt ovanstående metod till att analysera.

5 Material

De partier som analyserats i denna studie är Europeiska folkpartiet och de två svenska partier som ingår i detta, nämligen Moderaterna och Kristdemokraterna. Anledningen till att jag valt dessa partier är dels att Europeiska folkpartiet är ett av de två europeiska partier där mer än ett svenskt parti är medlem. Detta leder både till att två nationella partier kan analyseras utifrån samma europeiska partis manifest, och till att det kan undersökas om Kristdemokraterna eller Moderaterna skiljer sig mest från Europeiska folkpartiet. Den andra anledningen till att Europeiska folkpartiet studeras är att de är ett av de två klart största europeiska partierna och har därmed hög utomvetenskaplig relevans: i senaste valet till Europaparlamentet fick Europeiska folkpartiets politiska grupp 29 %, de politiska grupperna på plats två och tre fick 25 % respektive 9 % (Europaparlamentet 2).¹ Det är med andra ord ett medvetet strategiskt urval snarare än ett slumpmässigt urval, vilket är i enlighet med rekommendationer för kvalitativa studier (Teorell & Svensson 2007, s. 84, 150–151). Samtidigt kan resultaten av uppsatsen inte nödvändigtvis generaliseras till andra partier. Det skulle även kunna vara så att 2014 inte var ett representativt år utan stack ut på något sätt. Inom ramen för denna uppsats är det dock inte möjligt att utöka studien på det sätt som skulle krävas för att ge ett mer generellt resultat.

Manifestens innehåll blir en operationalisering av begreppet ideologi från frågeställningen (Teorell & Svensson 2007, s. 39). Huruvida detta är en bra operationalisering kan diskuteras. Generellt kan man fokusera på åtminstone två olika aspekter av ett parti när dess ideologi analyseras: antingen kan man studera den politik som partierna säger sig företräda i dokument och uttalanden, eller så kan man studera de beslut som de faktiskt fattar i de beslutsfattande organen. Om man vill fokusera på det senare skulle man kunna studera röstningsmönster och de beslut som partiernas representanter fattar i EU:s institutioner. Dock har partiernas röstningsmönster redan studerats ett flertal gånger, se kapitel 2 ovan. Då jag intresserar mig för i vilken mån den politik som väljarna tror att de röstat på sedan också blir den som representeras i Europaparlamentet ser jag partiernas uttalade ideologi som en mer relevant operationalisering. Vidare har det argumenterats för att de europeiska partiernas manifest är mer relevanta att studera än röstning om man vill upptäcka skillnader mellan nationella och europeiska partier, då rösterna i högre grad påverkas av partidisciplinen (Bressanelli 2013, s. 656).

¹ De resultat som presenteras gäller respektive partis politiska grupp och inkluderar således ett par ledamöter från nationella partier som inte är medlemmar i de europeiska partierna – de faktiska resultaten för de europeiska partierna är alltså något lägre.

Ett problem med att ha ett så snävt materialurval som de tre manifesten är att man kan missa betydelsefullt innehåll som återfinns i annat material (Beckman 2005, s. 23–24; Esaiasson m.fl. 2012, s. 220). Detta skulle innebära att mindre ideologiska skillnader mellan partierna inte skulle framträda i materialet. För att kunna hitta skillnader skulle det med andra ord kunna krävas förhållandevis stora skillnader, då de skulle behöva vara stora nog för att återspeglas av partiernas övergripande manifest. Om skillnader hittas i manifesten skulle det stärka betydelsen av resultatet, men om skillnader å andra sidan inte hittas skulle det inte kunna uteslutas att det finns mindre nyansskillnader som materialet inte fångat. Det rör sig med andra ord om ett möjligt validitetsproblem, ett systematiskt mätfel (Teorell & Svensson 2007, s. 55–59). Jag bedömer dock att fördelarna med manifesten – att de är förstahandskällor vars form underlättar jämförelser – överväger dessa nackdelar.

Det ska nämnas att Europeiska folkpartiets manifest på 2514 ord är kortare än Moderaternas och Kristdemokraternas manifest på 3808 respektive 3712 ord. Av denna anledning är det rimligt att förvänta sig mer detaljerat innehåll i Moderaternas och Kristdemokraternas manifest.

Nu när problemformulering, syfte, teori, metod och material har presenterats är det dags att i följande kapitel presentera analysen.

6 Analys

De kategorier som utgör underrubrikerna i detta kapitel sammanfattar innehållet i partiernas manifest. De utgår således från partiernas politiska ställningstaganden i olika frågor. För varje kategori beskrivs först kort vilket politikområde den handlar om, sedan exemplifieras det europeiska partiets ståndpunkter med ett citat från deras manifest, därefter exemplifieras på motsvarande sätt de svenska partiernas ståndpunkter med citat från deras manifest och till sist beskrivs det på vilket sätt de skiljer sig åt. I slutet av kapitlet görs en sammanfattning där resultaten relateras till den tidigare forskningen.²

6.1 Europeisk integration i allmänhet

Den första kategorin som identifierades i manifesten kan benämnas ”Europeisk integration i allmänhet”. Detta handlar om partiernas övergripande vision om EU och huruvida de generellt är för eller mot samarbete inom EU.

I Europeiska folkpartiets manifest kan hållningen sammanfattas med följande:

We want Europe to be bigger on big things and smaller on small things. We want to focus on what really needs to be done better, together. The European Union as a community of values must defend our common values and interests in the world, whilst respecting the diversity and different traditions of Member States. (European People’s Party 2014, s. 5)

Moderaternas manifest ger uttryck för samma tankar:

På samma sätt som vi är övertygade om att EU-samarbetet är bra för Sverige så är vi övertygade om att det skulle kunna bli ännu bättre om det koncentrerade sig på sina huvuduppgifter och effektiviserades. Detta är ett sätt att säkerställa att medborgarnas skattepengar alltid används på bästa sätt. Beslut som människor bättre hanterar hemma

² Ytterligare en kategori utöver de som presenteras här identifierades i Europeiska folkpartiets manifest, nämligen ett stycke gällande personlig integritet och dataskydd. Denna fråga gick inte att koppla till något i de svenska partiernas manifest och har därför inte tagits med i analysen. Med tanke på att det svenska Piratpartiet, som fokuserat på dessa frågor, fick mandat i det tidigare valet till Europaparlamentet är det intressant att de svenska partierna inte alls berör de frågorna i detta efterföljande val. Det svenska Piratpartiet förlorade också sina mandat i EU-valet 2014. Å andra sidan fick det tyska Piratpartiet ett mandat i det valet, och kanske återspeglar Europeiska folkpartiets inkludering av denna fråga, i enlighet med Klüver & Rodon (2013), det faktum att de partier i Europeiska folkpartiet som har flest mandat i Europaparlamentet är just de tyska partierna.

vid köksbordet, i sin kommun eller i sitt nationella parlament, ska inte ligga på EU-nivå. (Moderaterna 2014, s. 10)

Slutligen kan motsvarande tankar även återfinnas hos Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna är varma EU-anhängare. Det innebär dock inte att vi tycker att EU ska fatta beslut på alla områden. EU-politiken ska, liksom all politik, byggas på respekt för subsidiaritetsprincip om att beslut ska fattas på den mest ändamålsenliga nivån, så nära medborgarna som möjligt. Beslutfattande på EU-nivå har därför sina gränser. (Kristdemokraterna 2014, s. 3)

Både Moderaterna och Kristdemokraterna beskriver en hållning som är i samklang med Europeiska folkpartiet i denna kategori. De är alla överens om att EU-samarbete är något bra, men att EU ska fokusera på sina kärnuppgifter och låta medlemsstaterna behålla sitt självbestämmande inom många områden. De har med andra ord ett fokus på subsidiaritetsprincipen. De båda svenska partierna har dock skrivit mer om europeisk integration i sina manifest än vad Europeiska folkpartiet gjort, och det är därmed möjligt att utläsa att Moderaterna generellt har ett mer positivt fokus på europeisk integration än vad Kristdemokraterna har. Kristdemokraterna presenterar bland annat ett konkret förslag om att en i Kommissionen bör få i uppgift att vara ”subsidiaritetskommissionär” och bevaka att EU beaktar subsidiaritetsprincipen samt ett annat förslag om att de nationella parlamentens ”gula kort” som kan ges när Kommissionens förslag inte bedöms respektera subsidiaritetsprincipen bör få större konsekvenser (Kristdemokraterna 2014, s. 4). Europeiska folkpartiets manifest skulle kunna tolkas som att de befinner sig någonstans mellan de två nationella partierna i hur de ser på europeisk integration – vilket skulle vara i enlighet med Lefkofridi & Katsanidou (2014) – men det är svårt att säga med säkerhet då Europeiska folkpartiet inte skrivit lika mycket om dessa frågor som de svenska partierna.

För att belysa en konsekvens av att Europeiska folkpartiet skrivit mer översiktligt om dessa frågor kan det nämnas att både Moderaterna och Kristdemokraterna valt att nämna snus och vargjakt som exempel på frågor som EU inte bör besluta om (Moderaterna 2014, s. 10; Kristdemokraterna 2014, s. 4) – två specifika frågor där de svenska väljarna kan tänkas ha starka åsikter. Moderaterna nämner i detta sammanhang även jaktvapenlagstiftning och surströmming (Moderaterna 2014, s. 10), medan Kristdemokraterna nämner arbetstider, föräldraledighet och kvotering (Kristdemokraterna 2014, s. 4). Det tycks med andra ord vara så att betonandet av subsidiaritetsprincipen ger de svenska partierna möjlighet att profilera sig och lyfta fram de sakfrågor som kan locka deras väljare och svenska väljare generellt utan att för den sakens skull ställa sig i opposition till sitt europeiska parti.

6.2 Ekonomisk politik i allmänhet

Denna kategori handlar om det partierna skrivit om ekonomisk tillväxt, jobb, skatter och liknande. Två områden inom den ekonomiska politiken, nämligen euron och frihandel, har alla partier gått in på mer specifikt och dessa tas därför upp i egna underkategorier nedan.

Europeiska folkpartiets manifest innehåller bland annat följande stycke:

We want the European economy to create new growth and jobs. Young people – like all European citizens – must be able to look to their future with confidence again. We want to live in freedom and dignity. We do not want to incur debt, which our children will be forced to pay back. (European People's Party 2014, s. 3)

Moderaterna formulerar sig på ett liknande sätt:

Den långdragna ekonomiska krisen som slagit hårt mot stora delar av Europa och världen ställer höga krav på ansvarstagande och politiskt ledarskap. Nu krävs rätt politik för att säkra konkurrenskraft, tillväxt och reformer som gör att jobben kan växa till och förutsättningarna för företagande stärkas. Därför är en av våra viktigaste prioriteringar inför vårens val att fortsatt driva på för en ansvarsfull ekonomisk politik med ordning och reda i hela EU. (Moderaterna 2014, s. 4)

Kristdemokraterna har även de en liknande formulering:

[A]rbetslösheten är ett av Europas största problem, inte minst bland unga. Ekonomisk kris, oansvarig politik, slutenhet och byråkrati är grundorsakerna. Ett öppet Europa och tydliga krav på att medlemsländerna ska genomföra nödvändiga ekonomiska reformer, skapar de bästa förutsättningarna för tillväxt och fler jobb. (Kristdemokraterna 2014, s. 8)

På det stora hela formulerar sig de svenska partierna väldigt likt Europeiska folkpartiet inom detta område. Samtidigt tar både Moderaterna och Kristdemokraterna tydligt ställning i två sakfrågor som skulle kunna spara pengar – frågor som inte berörs av Europeiska folkpartiet – nämligen minskade jordbrukssubventioner och att införa ett säte för Europaparlamentet istället för att flytta mellan Bryssel och Strasbourg (Moderaterna 2014, s. 9, 10; Kristdemokraterna 2014, s. 5, 9). I likhet med den tidigare kategorin har inte Europeiska folkpartiet berört dessa sakfrågor och det går därmed inte att säga med säkerhet hur deras inställning är, vilket möjliggör för de svenska partierna att lyfta fram dessa två frågor – där besparingar inte på något tydligt sätt skulle drabba svenskar negativt – utan att uttryckligen gå emot sitt europeiska parti. Samtidigt är det inte orimligt att tänka sig att anledningen till att Europeiska folkpartiet inte tagit upp frågorna är att de inte vill förändra status quo, och då kan de svenska partiernas ställningstaganden tyda på en motsättning.

6.2.1 Euron

Denna kategori handlar om den gemensamma valutan euro. Sverige har som bekant inte euro i nuläget och röstade i en folkomröstning nej, dock har en majoritet av EU-medlemsstaterna infört valutan (Europeiska centralbanken).

Europeiska folkpartiet skriver:

EPP [European People's Party] believes that the euro is a reliable currency that assures political stability and makes us more competitive internationally. (European People's Party 2014, s. 2)

Moderaterna beskriver sin inställning som följer:

Nya Moderaterna är i grunden positiva till en gemensam valuta inom EU. Vi respekterar samtidigt resultatet av den folkomröstning som genomfördes 2003. Det är för närvarande inte aktuellt att införa euron i Sverige. Vi anser att ett svenskt eurointräde endast kan bli aktuellt inom ramen för ett välskött eurosamarbete, där länderna som delar den gemensamma valutan följer de finanspolitiska ramverken och bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik. (Moderaterna 2014, s. 6)

Kristdemokraternas skriver:

Nej till euron. En gemensam valuta har fördelar, men förutsätter dels ökad överstatlighet, dels att alla deltagarländer tillämpar samma stränga budgetdisciplin och fortsätter leva upp till stabilitets- och tillväxtpaktens alla delar. Mot bakgrund av de senaste årens ekonomiska utveckling är Kristdemokraternas slutsats att ett svenskt deltagande i euron är bortom meningsfull diskussion för överskådlig framtid. (Kristdemokraterna 2014, s. 8)

I denna kategori finns det tydliga skillnader mellan Europeiska folkpartiet och de svenska partierna. Europeiska folkpartiet tycks se euron som förhållandevis okontroversiell, medan Moderaterna och Kristdemokraterna inte vill införa valutan. Moderaterna befinner sig dock principiellt relativt nära Europeiska folkpartiet då Moderaterna beskriver sig som ”i grunden positiva” – anledningen till att de säger nej i nuläget grundar sig istället till stor del på en ovilja att ställa sig i opposition till den allmänna opinionen. Kristdemokraterna tar tydligare avstånd från Europeiska folkpartiets hållning när de skriver att ”svenskt deltagande i euron är bortom meningsfull diskussion för överskådlig framtid”.

6.2.2 Frihandel

Denna kategori handlar om vad manifesten innehåller gällande frihandel, främst frihandelsavtal med USA.

Europeiska folkpartiet skriver exempelvis:

The EU must maintain and develop a strong transatlantic partnership, combining a free and fair market built on common values and mutual trust. Together, the EU and the US can take the lead in developing strategies to address global threats and challenges. A transatlantic free market will contribute to trade revenues and increased growth,

creating more jobs and prosperity for European citizens. (European People's Party 2014, s. 17)

Moderaterna ger uttryck för samma ståndpunkt:

Nya frihandelsavtal mellan EU och omvärlden är en annan viktig väg till ökad tillväxt. Det handels- och investeringsavtal som nu förhandlas mellan EU och USA är mycket viktigt för Europas ekonomi. (Moderaterna 2014, s. 5)

Kristdemokraterna skriver samma sak:

Ett fördjupat ekonomiskt samarbete mellan EU och USA är av stor vikt för Sverige. USA är en av våra viktigaste handelspartner och med ett ambitiöst och långtgående frihandelsavtal beräknas Sveriges export till USA kunna öka med 17 procent. Det bilaterala frihandels- och investeringsavtal som EU och USA sedan 2013 förhandlar om inom ramen för Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) är det viktigaste frihandelsavtal EU någonsin har förhandlat. I en tid av osäkerhet i världsekonomin är det viktigt att TTIP blir så ambitiöst och heltäckande som möjligt, utan att vi för den delen gör avkall på de höga krav vi har inom andra områden såsom miljö, livsmedel, djurskydd, hälsa och konsumentskydd. (Kristdemokraterna 2014, s. 9)

Alla partier ställer sig positiva till utökad frihandel, framförallt med USA då det är en stor ekonomi. Den enda skillnaden som kan skönjas är att Europeiska folkpartiet (European People's Party 2014, s. 17) och Kristdemokraterna i sina manifest nämner att frihandeln inte ska ske på bekostnad av standarden inom andra områden, vilket inte nämns av Moderaterna som presenterar en enbart positiv bild.

6.3 Miljö och djur

Denna kategori består av det som manifesten tog upp gällande miljö, djur, natur, klimat, energi och liknande.

Europeiska folkpartiet skriver framförallt detta:

We strive for sustainable growth based on a competitive and innovative economy, while respecting the environment. We are determined to combat climate change through more efficient use of energy and investment in renewable energy while preserving Europe's industrial base through affordable energy prices. It is our responsibility to leave our world safer and cleaner for future generations, and it stimulates innovation and a need for skills in these sectors. (European People's Party 2014, s. 9)

Moderaterna skriver bland annat:

EU-samarbetet är avgörande för att vi ska kunna förvalta vår natur och våra resurser på ett hållbart sätt i Sverige och Europa, men också i världen. För att ta vår del av ansvaret för en av vår tids största utmaningar – den globala uppvärmningen – måste vi agera såväl nationellt som över gränser. (Moderaterna 2014, s. 8)

Kristdemokraterna är inne på samma linje:

Människans påverkan på miljön berör oss alla, oavsett var på jorden vi bor. Föreningar i andra länder når även oss. Att samarbeta kring miljöfrågorna är avgörande för att minska klimatpåverkan. Det räcker inte att ett land har höga ambitioner. På miljö- och klimatområdet krävs även bredare insikter och förhandlingsskicklighet för att nå gemensamma mål och satsningar. (Kristdemokraterna 2014, s. 9)

Alla partier är för att arbeta med miljöfrågor och erkänner att klimatförändringarna är ett hot. Europeiska folkpartiet är dock förhållandevis försiktiga i sitt ställningstagande, då de i högre grad än de andra partierna betonar vikten av att inte klimatpolitiken ska ske på ekonomins och industrins bekostnad. Både Moderaterna och Kristdemokraterna är för att höja EU:s klimatmål och tar även upp sådant som ursprungsmärkning av kött utifrån medlemsstaternas skiftande djurskyddslag och att EU bör skärpa sin kemikalielagstiftning (Moderaterna 2014, s. 8, 9; Kristdemokraterna 2014, s. 10). Moderaterna tar även upp Östersjöns övergödning och det ohållbara fisket (Moderaterna 2014, s. 8). Inom denna kategori tycks Moderaterna och Kristdemokraterna således vilja gå längre än Europeiska folkpartiet.

6.4 Fri rörlighet för personer

Denna kategori berör en av EU:s grundprinciper i form av fri rörlighet för människor inom EU.

Europeiska folkpartiets manifest innehåller bland annat följande citat:

Pan-European movement of qualified people helps businesses to recruit those they seek, and in some countries is the only solution to skills and labour shortages. However, we are against social fraud - social benefits for EU citizens should only be available if they have worked in the country where they live. (European People's Party 2014, s. 10)

Moderaterna skriver bland annat följande:

Nya Moderaterna värnar den fria rörligheten för EU-medborgare. Det är en av de största framgångarna för den europeiska integrationen och en av grundstenarna i EU-samarbetet. Forskning visar att arbetskraftens rörlighet mellan medlemsländerna haft betydande positiva effekter för tillväxten i såväl mottagande medlemsländer som i ursprungsländerna. Den fria rörligheten är tillväxtfrämjande och den förbättrar förutsättningarna för EU att vända den ekonomiska krisen. (Moderaterna 2014, s. 5)

Till sist ett citat från Kristdemokraternas manifest:

Rätten till fri rörlighet är en av de största framgångarna för den europeiska integrationen. Den fria rörligheten för människor, varor, tjänster och kapital utgör en av grundstenarna i EU-samarbetet. Den fria rörligheten har positiva effekter för sysselsättning, tillväxt och konkurrenskraft. (Kristdemokraterna 2014, s. 5)

De båda svenska partierna är positiva till den fria rörligheten i likhet med Europeiska folkpartiet, föga förvånande utifrån att de alla i grunden är för europeisk integration. Europeiska folkpartiet tar dock upp att tillgången till nationella välfärdssystem ska vara begränsad för andra medlemsstaters medborgare. Moderaterna nämner inget sådant utan är odelat positiva till den fria rörligheten för personer. Kristdemokraterna har ett stycke om det problematiska med hemlösa rumänska romer som ”blivit alltmer synliga på gator och torg” (Kristdemokraterna 2014, s. 8), men de föreslår inte begränsningar i den fria rörligheten utan vill istället att EU ska medverka till att förbättra romernas situation i Rumänien genom att arbeta mot diskriminering och öka romernas förtroende för de offentliga institutionerna. Som i de tidigare kategorierna är det svårt att avgöra om detta avspeglar en oenighet mellan de svenska partierna och Europeiska folkpartiet i dessa frågor då de inte klart säger emot varandra, men eventuellt kan det antyda att det finns skilda synsätt på den fria rörligheten.

6.5 Invandring

Denna kategori handlar om invandring från tredjeland, det vill säga länder utanför EU, och gränsbevakningen av EU:s yttre gräns.

Europeiska folkpartiet har bland annat skrivit följande:

While having abolished internal borders, Schengen states have also tightened controls at their common external borders to protect the security of those living and travelling within the Union. EU Member States need to cooperate closely on border management to ensure internal security is maintained. Our common border agency Frontex must be reinforced. (European People's Party 2014, s. 11)

Moderaterna skriver exempelvis:

Invandringen till Sverige har berikat både vår ekonomi och vår kultur. Andra länder skulle kunna få samma erfarenheter om de följde Sveriges exempel att öppna för arbetskraftsinvandring. Detta skulle också hjälpa Europa att möta den demografiska utmaningen som arbetsmarknaden står inför. Vi driver på för europeisk ansvarsfördelning och arbetar för att fullt ut genomföra det gemensamma europeiska asylsystemet så att alla asylsökande får samma rättssäkra bedömning i samtliga medlemsländer och ett medmänskligt bemötande. Vi vill att fler länder utökar sina åtaganden och tar emot fler kvotflyktingar i samarbete med UNHCR. Det skulle göra att Europa kan hjälpa ännu fler människor på flykt från krig och lidande. Det är inte rimligt att nio länder står för 90 procent av asylmottagandet. (Moderaterna 2014, s. 7)

Kristdemokraternas manifest innehåller bland annat följande stycke:

Många människor flyr från krig, förföljelse och förtryck. Många söker skydd i Europa. Sverige tar ett stort ansvar för mottagandet, medan andra länder inte ger de asylsökande de rättigheter som vi gemensamt beslutat om. Vi måste se till att alla människor får en rättssäker och

human behandling och att alla länder delar på ansvaret.
(Kristdemokraterna 2014, s. 6)

Alla manifesten ger uttryck för en önskan om ökat samarbete bland medlemsstaterna i dessa frågor. Det finns dock skillnader i vad de väljer att lyfta fram. Europeiska folkpartiet lyfter framförallt säkerheten för EU:s invånare och att denna inte får äventyras av tredjelandsinvandring. De nämner att offer för politisk och religiös förföljelse behöver skydd (European People's Party 2014, s. 11), men inte mer än så om flyktingars behov. Moderaterna å andra sidan framhåller framförallt det positiva med invandringen och argumenterar för att övriga EU:s medlemsstater därför bör ta emot fler invandrare. Även Kristdemokraterna framhåller vikten av solidaritet mellan EU:s medlemsstater gällande fördelningen av flyktingar och upprätthållandet av ett rättssäkert mottagande. Kristdemokraterna vill också skapa lagliga vägar in i EU för att motverka flyktingsmuggling (Kristdemokraterna 2014, s. 7). De svenska partierna har med andra ord ett annat fokus i denna kategori jämfört med Europeiska folkpartiet. Europeiska folkpartiet tar inte upp samma sakfrågor som Kristdemokraterna och Moderaterna så det är därmed inte möjligt att uttala sig om hur skillnaderna egentligen ser ut i dessa frågor, men fokuset i manifesten kan tänkas antyda att Moderaterna och Kristdemokraterna ställer sig mer positiva till tredjelandsinvandring än Europeiska folkpartiet.

6.6 Kriminalitet

Den här kategorin berör hur partierna ser på politiska åtgärder mot kriminalitet.

Europeiska folkpartiet skriver inte mycket om denna kategori, huvudsakligen handlar det om följande citat:

The fight against organised crime, especially corruption and money laundering, is a top priority for us. Organised crime undermines the rule of law, fundamental rights, good governance and deprives governments of important revenues. (European People's Party 2014, s. 12)

Moderaterna skriver exempelvis:

Det europeiska samarbetet innebär stärkta möjligheter att bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Människohandel, trafficking, organiserade stöldligor, narkotikasmuggling och terrorism kan bekämpas mer effektivt i samarbete med andra länder. Personer som begår brott ska inte kunna komma undan rättvisan genom att röra sig mellan EU:s medlemsstater eller komma lindrigare undan genom att bege sig till ett visst land. Vi tror att rättstryggheten och effektiviteten i arbetet mot gränsöverskridande brottslighet bäst stärks och hanteras genom samarbete mellan nationella polismyndigheter, åklagare och andra brottsbekämpande myndigheter. (Moderaterna 2014, s. 7)

Kristdemokraterna skriver mycket om denna kategori, följande är ett citat:

Men de öppna gränserna underlättar dessvärre också för den grova brottsligheten. EU behöver därför en gemensam plan för att motverka

den grova gränsöverskridande kriminaliteten, bland annat omfattande narkotikahandel och illegal alkoholförsäljning. Vi behöver öka tull- och polissamarbetet för att stoppa barnsexhandel, illegal vapenhandel och penningtvätt. (Kristdemokraterna 2014, s. 5)

Både de svenska partierna och Europeiska folkpartiet tar upp att detta är ett prioriterat område, men det finns stora skillnader i hur mycket text de ägnar det och hur konkreta de är. Kristdemokraterna går mer in på detalj och lyfter frågor som prostitution och terrorism (Kristdemokraterna 2014, s. 5, 6). Det är inget i deras manifest som motsäger innehållet i Europeiska folkpartiets manifest, men det är svårt att säga utifrån hur lite Europeiska folkpartiet skrivit om frågan. Utifrån vad som går att utläsa i manifesten finns inga motsättningar mellan partierna.

6.7 Utrikespolitik, säkerhetspolitik och bistånd

Denna kategori handlar om sådant som EU:s röst i omvärlden, utrikespolitik gentemot tredjeland, säkerhetspolitik och biståndspolitik.

Europeiska folkpartiet framför bland annat:

Europe has, more than any other continent, shaped the world in which we live. But in the past decades, other players and power centres around the world have emerged. Nation states acting alone will not be capable to defend our values and interests. In a time of increasing global concerns such as international terrorism, weapons proliferation, failed states, climate change, natural disasters and mass migration, the EU must reaffirm its values in the eyes of the world and do everything in its power to defend and promote them. Therefore, the EU must strengthen and increase the efficiency of its foreign policy. We gain strength through united action. (European People's Party 2014, s. 14)

Moderaterna skriver bland annat följande:

EU, och därigenom också vi i Sverige, får bättre möjligheter att värna våra intressen och främja våra värderingar genom en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. Vi ska vara en stark kraft för fred, frihet och försoning i vår omvärld. De globaliserade utmaningar som vi i dag ställs inför måste hanteras genom gränsöverskridande samarbete, och för att möta dessa måste vi ha ett starkt, enat och öppet Europa. (Moderaterna 2014, s. 11)

Kristdemokraterna, slutligen, skriver exempelvis:

Kristdemokraterna vill driva på för en mer aktiv, samstämmig och slagkraftig europeisk utrikespolitik där främjandet av demokrati och ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter har absolut prioritet. EU kan och ska spela en central roll i omvärlden och verka för fred, frihet, trygghet och välfärd såväl i som utanför Europa. (Kristdemokraterna 2014, s. 7)

Alla partier är överens om vikten av samordning inom dessa politikområden och skriver i sina manifest att de vill satsa på att stödja exempelvis EU:s

grannländer i öst (European People's Party 2014, s. 16; Moderaterna 2014, s. 11; Kristdemokraterna 2014, s. 7). Partierna ger alla samma övergripande bild. Överlag finns det inget som tyder på motsättningar mellan partierna.

6.8 Sammanfattning

Denna uppställning sammanfattar hur respektive nationellt partis manifest stämmer överens med Europeiska folkpartiet för ovanstående kategorier – om de överensstämmer med varandra, om de överensstämmer men de svenska partierna inom ramen för detta gett uttryck för en nationell profilering, om de delvis överensstämmer eller om de inte överensstämmer. Orden inom parentes beskriver huruvida de svenska partierna står till höger eller vänster om Europeiska folkpartiet samt om de önskar mer eller mindre europeisk integration än Europeiska folkpartiet. Höger och vänster definieras här på det mest grundläggande, ekonomiska sättet: höger står för en fri marknad, vänster står för en reglerad marknad (Heywood 2015, s. 119). Europeisk integration definieras som i vilken mån partierna vill att beslut ska tas på EU-nivå (Haas 1968, s. 16).

Tabell 1. Sammanfattning över hur väl de svenska partiernas manifest stämmer överens med Europeiska folkpartiets manifest.

Kategori	Moderaterna	Kristdemokraterna
Europeisk integration i allmänhet	Överensstämmer, med nationell profilering	Överensstämmer, med nationell profilering
Ekonomisk politik i allmänhet	Överensstämmer, med nationell profilering (höger)	Överensstämmer, med nationell profilering (höger)
- Euron	Överensstämmer delvis (mindre)	Överensstämmer inte (mindre)
- Frihandel	Överensstämmer delvis (höger)	Överensstämmer
Miljö och djur	Överensstämmer delvis (mer, vänster)	Överensstämmer delvis (mer, vänster)
Fri rörlighet för människor	Överensstämmer delvis (mer, vänster)	Överensstämmer delvis (mer, vänster)
Invandring	Överensstämmer delvis (mer)	Överensstämmer delvis (mer)
Kriminalitet	Överensstämmer	Överensstämmer
Utrikespolitik, säkerhetspolitik och bistånd	Överensstämmer	Överensstämmer

Det är svårt att se något generellt mönster om vilka typer av frågor partierna skiljer sig mest på, det tycks röra sig om höger-vänster-frågor och europeisk integration i ungefär samma omfattning. Detta är dock i linje med det faktum att Aspinwall (2002), Bressanelli (2013) och Hix & Høyland (2011) alla ger olika svar på den frågan.

Lefkofridi & Katsanidou (2014) hade den generella slutsatsen att de europeiska partierna var mer positiva till europeisk integration än de nationella partierna, dock var Moderaterna något mer positiva till europeisk integration än Europeiska folkpartiet när det gällde just dessa partier. De båda svenska partierna stod även till vänster om Europeiska folkpartiet enligt Lefkofridi & Katsanidou (2014). Min analys har inte kunnat påvisa något sådant generellt mönster – Moderaterna och Kristdemokraterna kan ses som något mer negativa till europeisk integration då de inte vill införa euron, men samtidigt är de svenska partierna tydliga med att de vill reglera miljöfrågor på EU-nivå. När det gäller höger-vänster är det även där otydligt – de svenska partierna tycks vilja införa hårdare miljölagstiftning och därmed stå mer till vänster genom att reglera marknaden mer, samtidigt ställer sig de svenska partierna till höger när det gäller minskade jordbrukssubventioner och att spara pengar genom att ta bort Europaparlamentets ena säte. Det kan dock vara så att Lefkofridi & Katsanidou (2014) använt andra definitioner av höger och vänster respektive europeisk integration, vilka de använt är dock något oklart. En bredare definition av vänster skulle exempelvis kunna inkludera Kristdemokraternas ställningstaganden i kategorin om invandring.

Resultatet från Klüver & Rodon (2013) – att nationella partier har mindre att säga till om i utformandet av det europeiska partiets politik ju färre mandat det nationella partiet har i Europaparlamentet – återspeglas inte av denna analys. Moderaterna och Kristdemokraterna skiljer sig på samma sätt från Europeiska folkpartiet i alla kategorier förutom de gällande euron och frihandel, och totalt sett skiljer de sig ändå lika mycket från sitt europeiska parti då Moderaterna endast överensstämmer delvis i de båda kategorierna medan Kristdemokraterna i den ena inte överensstämmer men i den andra överensstämmer. Samtidigt kan detta bero på att även Moderaternas fyra mandat är relativt få jämfört med de stora partierna i Europeiska folkpartiet, där de fem största partierna under den aktuella mandatperioden hade 19–34 mandat.

I nästa kapitel presenteras vilka slutsatser man kan dra av detta resultat.

7 Slutsatser

Slutsatsen blir att det är svårt att ge något uttömmande svar om hur de svenska partierna skiljer sig från Europeiska folkpartiet då det senare partiets manifest är så pass kort och odetaljerat. Det är därför osäkert vilken betydelse det har när de svenska partierna lyft frågor som Europeiska folkpartiet inte berört, men i åtminstone vissa av kategorierna – såsom invandring – torde skillnaderna i fokus kunna antyda en viss skillnad.

Det är oklart hur de svenska partiernas möjligheter att få igenom vissa av sina förslag i Europaparlamentet ser ut, då det inte framgår om de har med sig Europeiska folkpartiet i frågorna. Av den anledningen skulle det vara mer transparent och förutsägbart för väljarna med en större likhet mellan svenska partiets manifest och deras europeiska partis manifest, eller rentav att rösta direkt på det europeiska partiet. Samtidigt har de svenska partierna tagit upp frågor som tydligt berör de svenska väljarna – såsom snus och vargjakt – vilket ett europeiskt parti skulle ha svårare att göra då de behöver attrahera väljare i flera länder. Det behöver nämligen inte nödvändigtvis vara så att partierna har motsatt ståndpunkt, det kan även vara så att Europeiska folkpartiet inte kunnat enas. Följden blir dock likväl att de svenska partierna inte kan räkna med det europeiska partiets stöd.

Då väljarna har låg medvetenhet om de europeiska partierna skulle man även kunna tänka sig att de svenska partierna skulle kunna tjäna på att betona de likheter som ändå finns med det europeiska partiet, för att på så sätt förstärka intrycket av att de kan få igenom sin politik i Europaparlamentet.

Situationen för partierna kan ses som en yttring av den mer övergripande spänningen i EU mellan överstatlighet och mellanstatlighet, eller nationalism och globalisering. De svenska partierna är inte så lika det europeiska partiet att de svenska partierna är överflödiga, de är inte heller så olika att det är uppenbart negativt för representativiteten – det finns inga givna fall där de skulle rösta emot varandra förutom när det gäller införandet av euron i Sverige – men det är, återigen, svårt att säga något säkert om olikheterna då det europeiska partiets manifest är för odetaljerat. Det kan med andra ord vara så att de skiljer sig på fler frågor än vad som framgår, vilket innebär att Europeiska folkpartiets agerande blir oförutsägbart för väljarna. Detta leder till att väljarna har svårt att bli välinformerade inför valen och demokratin i någon mån försvagas.

Härnäst ges avslutningsvis ett par förslag till vidare forskning.

8 Förslag till vidare forskning

När det gäller vidare forskning relaterad till denna uppsats ligger det nära tillhands att föreslå en fortsättning av denna uppsats med en insamling av ytterligare material från Europeiska folkpartiet. Syftet skulle vara att försöka hitta Europeiska folkpartiets åsikter, om de har några, i de frågor som de svenska partiernas manifest tog upp men som det europeiska partiet inte berörde, för att därigenom kunna dra säkrare slutsatser kring hur skillnaderna ser ut.

Ett annat spår skulle vara att studera skillnaderna mellan de politiska grupperna och de europeiska partierna. Då vissa politiska grupper består av flera europeiska partier skulle det vara intressant att studera hur ledamöter agerar om den politiska gruppen och det europeiska partiet ger motstridiga instruktioner kring hur man ska rösta i en fråga.

Ett tredje alternativ skulle vara att undersöka processen kring hur manifesten tas fram. Mer specifikt skulle man kunna undersöka hur pass mycket dialog som finns mellan de nationella och de europeiska partierna i detta läge – är det så att de nationella partierna tar fram sina manifest först, och sedan tas det gemensamma europeiska manifestet fram? Eller tas det europeiska manifestet fram först, och sedan tar de nationella partierna fram sina manifest i förhållande till detta? Eller sker de båda processerna parallellt? Svaren på dessa frågor skulle ha konsekvenser för vem det är som anpassar sig till vem inför valen.

9 Referenser

- Aspinwall, M. (2002). "The Dimensionality of the EU Policy Space: The European Elections of 1999", *European Union Politics*, vol. 3, nr. 1, s. 59–80.
- Attiná, F. (1990). "The Voting Behaviour of the European Parliament Members and the Problem of the Europarties", *European Journal of Political Research*, vol. 18, nr. 5, s. 557–579.
- Beckman, L. (2005). *Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus förlag.
- Bressanelli, E. (2013). "Competitive and Coherent? Profiling the Europarties in the 2009 European Parliament Elections", *Journal of European Integration*, vol. 35, nr. 6, s. 653–668.
- Chrisafis, A. & J. Rankin (2017). "Macron lays out vision for 'profound' changes in post-Brexit EU", *The Guardian*, 26 september 2017. [elektronisk] <https://www.theguardian.com/world/2017/sep/26/profoundtransformation-macron-lays-out-vision-for-post-brexit-eu>. Hämtad 8 november 2017.
- Esaiasson, P., M. Gilljam, H. Oscarsson & L. Wängnerud (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Europaparlamentet 1. *Resultat för EU-valet 2009*. [elektronisk] <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/sv/country-results-se-2009.html>. Hämtad 4 januari 2018.
- Europaparlamentet 2. *Resultat för EU-valet 2014*. [elektronisk] <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/sv/election-results-2014.html>. Hämtad 20 november 2017.
- European People's Party (2014). *Why Vote For the European People's Party?* [elektronisk] http://www.epp.eu/files/uploads/2017/04/EPPMANIFESTO_UK.pdf. Hämtad 6 december 2017.
- Europeiska centralbanken. *Användning av euro*. [elektronisk] <http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.sv.html>. Hämtad 1 januari 2018.
- Gamson, W. A. (1961). "A Theory of Coalition Formation", *American Sociological Review*, vol. 26, nr. 3, s. 373–382.
- Haas, E. B. (1968). *The Uniting of Europe: Political, Social and Economic Forces 1950–1957*. Stanford: Stanford University Press.
- Heywood, A. (2015). *Key Concepts in Politics and International Relations*. Palgrave Macmillan.
- Hix, S. (2002). "Parliamentary Behavior with Two Principals: Preferences, Parties, and Voting in the European Parliament", *American Journal of Political Science*, vol. 46, nr. 3, s. 688–698.

- Hix, S. & B. Høyland (2011). *The Political System of the European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hix, S., A. Kreppel & A. Noury (2003). "The Party System in the European Parliament: Collusive or Competitive?", *Journal of Common Market Studies*, vol. 41, nr. 2, s. 309–331.
- Hix, S. & C. Lord (1997). *Political Parties in the European Union*. Basingstoke: Macmillan.
- Hix, S. & A. Noury (2009). "After Enlargement: Voting Patterns in the Sixth European Parliament", *Legislative Studies Quarterly*, vol. 34, nr. 2, s. 159–174.
- Kaeding, M. & N. Switek (2016). "Europarties – Plentiful Under-researched Diamonds in the Rough", *Der Europäische Föderalist*. [elektronisk] <http://www.foederalist.eu/2016/05/michael-kaeding-nico-switek-europarties-under-researched-diamonds.html>. Hämtad 28 november 2017.
- Klüver, H. & T. Rodon (2013). "Explaining Policy Position Choice of Europarties: The Effect of Legislative Resources", *British Journal of Political Science*, vol. 43, nr. 3, s. 629–650.
- Kristdemokraterna (2014). *Vår agenda i Bryssel: Kristdemokraternas valmanifest inför Europaparlamentsvalet 2014*. [elektronisk] <https://kristdemokraterna.se/wp-content/uploads/2016/11/Vår-agenda-i-Bryssel-Kristdemokraternas-valmanifest-inför-EU-parlamentsvalet.pdf>. Hämtad 6 december 2017.
- Lefkofridi, Z. & A. Katsanidou (2014). "Multilevel Representation in the European Parliament", *European Union Politics*, vol. 15, nr. 1, s. 108–131.
- Marquand, D. (1978). "Towards a Europe of the Parties", *The Political Quarterly*, vol. 49, nr. 4, s. 425–445.
- Moderaterna (2014). *Vi tror på Europa! Valmanifest – europavalet 2014*.
- Peshenkov, A. & I. Zhukovskiy (2016). "Supranational Party System of the EU", *Baltic Region*, vol. 8, nr. 2, s. 99–111.
- Reif, K. & H. Schmitt (1980). "Nine Second-Order National Elections: A Conceptual Framework for the Analysis of European Election Results", *European Journal of Political Research*, vol. 8, nr. 1, s. 3–44.
- Teorell, J. & T. Svensson (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.
- Van Hecke, S. (2010). "Do Transnational Party Federations Matter? (... And Why Should We Care?)", *Journal of Contemporary European Research*, vol. 6, nr. 3, s. 395–411.